

Je knjižničarstvo feminiziran poklic?

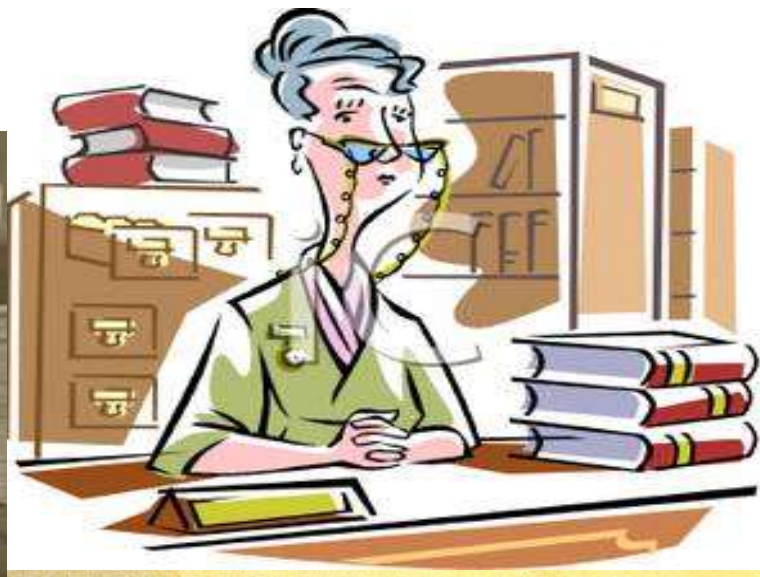
Ivan Kanič

Društvo bibliotekarjev Maribor, Društvo bibliotekarjev Celje in Društvo bibliotekarjev Ljubljana
Strokovno srečanje

“Uporabniki in knjižničarke – Kaj pa knjižničarji?”

Velenje, 16. november 2019

Stereotip?

Ključne besede

- Feminizirani poklici
- Knjižničar-ka skozi stoletja
- Nekaj statističnih podatkov
  - Kdo prihaja za nami?
  - „Spolne kvote“ v organih ZBDS
  - Udeležba na posvetovanju
  - Vodje knjižnic
  - Katalogizacija in izposoja
  - Avtorji in avtorice
  - Spolno občutljiv (strokovni) jezik

Feminizirani poklici

- Delež spolov ni uravnotežen
- Ni prisotnih vsaj **40 odstotkov** pripadnikov drugega, to je moškega spola
- Tipični „ženski poklici“
- Tipični „moški poklici“
- Razlogi
  - Zgodovinski + tradicija + družbena pogojenost
  - Biološki
  - Ekonomski
  - itd. ...

Knjižničar-ka skozi stoletja

Hypatia?

Knjižničar-ka skozi stoletja (2)

- Pravice žensk
- Redke izjeme (npr. Lady Ada Lovelace)
- Potrebe industrijske revolucije
- Prvi ženskam „primerni“ poklici
- Začetki „primernosti“ izobraževanja žensk zaradi **ekonomskih potreb**
- Slovenija
  - Prva doktorica znanosti (in 72. na svetu) - naravoslovje
  - Melita Pivec Stele, ddr., bibliotekarka

Nekaj statističnih podatkov

- Podatki
  - IZUM
  - CeZaR, BibSist
  - FF, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo
  - Anketa
- Zanesljivost podatkov

Točnost / zanesljivost podatkov

- Podatki o spolu se praviloma ne zbirajo
- Izjema Oddelek za bibliotekarstvo ... knjigarstvo
- Ročno „določanje spola“ po seznamih imen
- Dileme pri nekaterih imenih
npr. Saša, Dagmar, Vasja, Vanja, Rene ipd.
- Točnost in ažurnost seznamov
- Odzivnost anketiranih
- Angažiranost delavcev
- Kdo je knjižničar?
- itd.

Kdo prihaja za nami?

- Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo
- Vpis 2019/2010
  - 1. stopnja
86, od tega 8 moških 90,7 % žensk
  - 2. stopnja
47, od tega 6 m 87% žensk
  - Diplomirali ali magistrirali 2018/2019
42, od tega 6moških 86 % žensk

Spolne „kvote“ v organih ZBDS

- Organi ZBDS

65 funkcij (ena nezasedena)

8 moških

87 % žensk

- Revija knjižnica

- V 60 letih skoraj uravnoteženo urednikovanje po letih,
urednice nekaj let več > 50 % žensk

- Uredniki, Uredniški odbor, Mednarodno uredništvo,
Uredniški svet

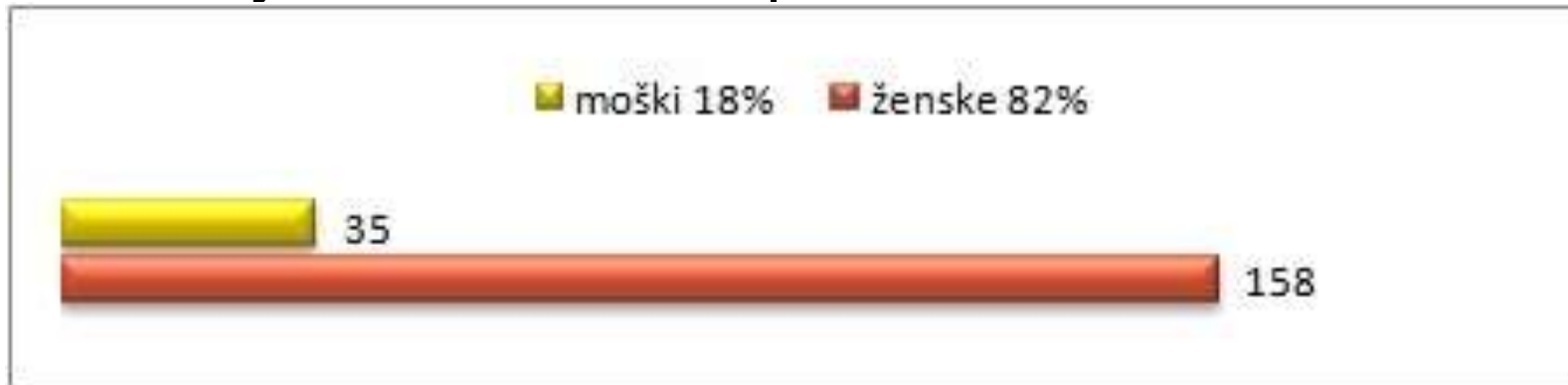
23 članov, od tega 6 moških

74 % žensk

Udeležba na posvetovanju

Posvetovanje ZBDS 2010

107 veljavnih anketnih vprašalnikov

Vodje knjižnic

- Podatki BibSist
- Odzivnost knjižnic na vprašalnik?

226 vodij, od tega 49 moških

78 % žensk

- Specialne knj. – 88 vodij – 23 moških
- Visokošolske knj. – 79 vodij – 13 moških
- Splošne knj. – 59 vodij – 14 m

74 % žensk

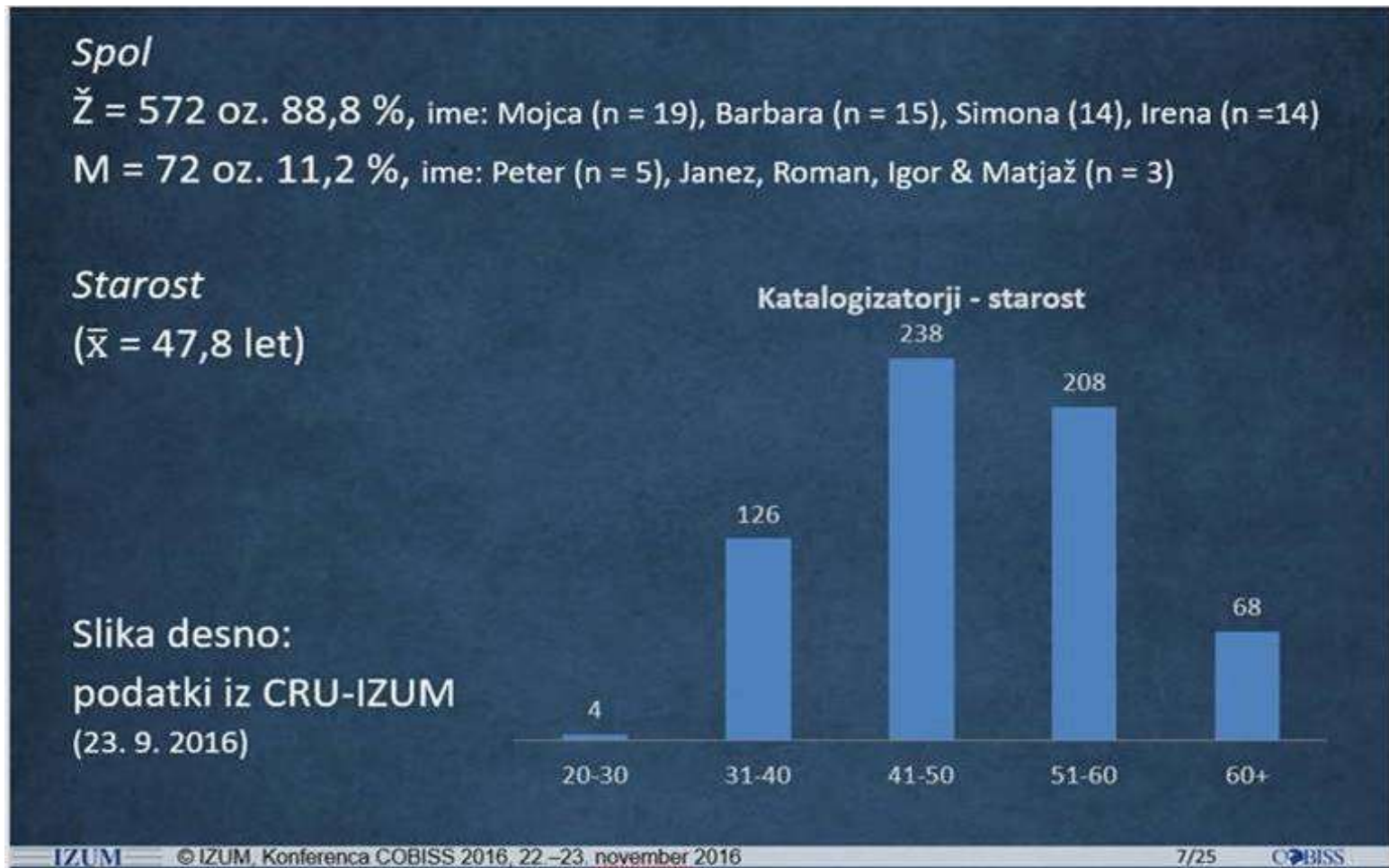
84 % žensk

76 % žensk

Katalogizacija

644 katalogizatorjev, od tega 72 moških

88,8 % žensk

Izposoja

- Iz centralnega registra uporabnikov
- Vpisani s pooblastilom za **izposajo**
- Natančnost in ažurnost lokalnih administratorjev
- Ročna selekcija po osebnih imenih

2890 imen

450 moških

85 % žensk

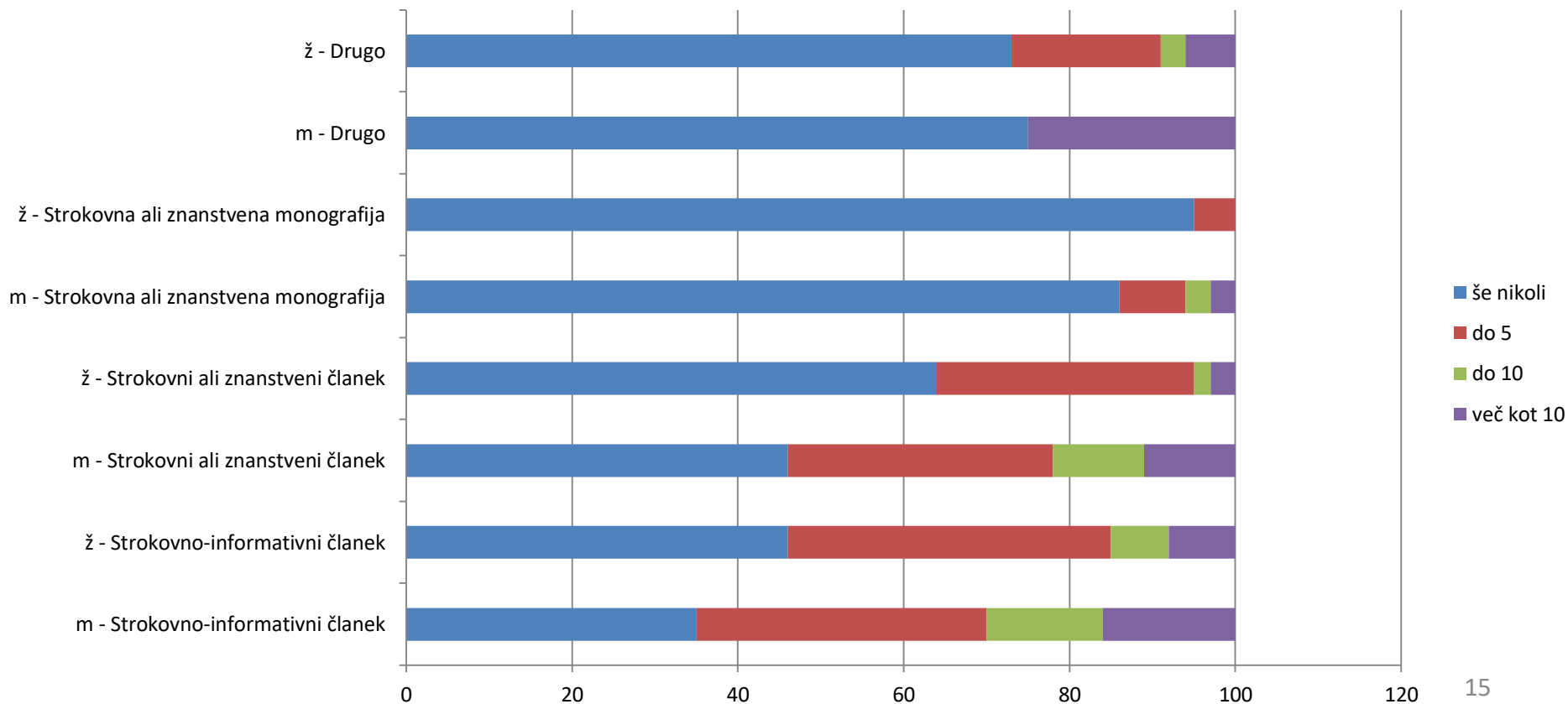
Avtorji in avtorice

Spletna anketa 2017

292 veljavnih vprašalnikov

42 moških

86 % žensk

Spolno občutljiv (strokovni) jezik

- Morfološke in sintaktične značilnosti jezika opredeljujejo spol tudi pri glagolu, zaimku, pridevniku
- Ustrezne oblike poimenovanj za poklice, nazive ipd.
- Spolno nevtralen jezik
- Jezikoslovna in sociološka kategorija
- Ustrezna raba kaže tudi kultiviranost okolja
- Velik napredek zadnjih dveh desetletij

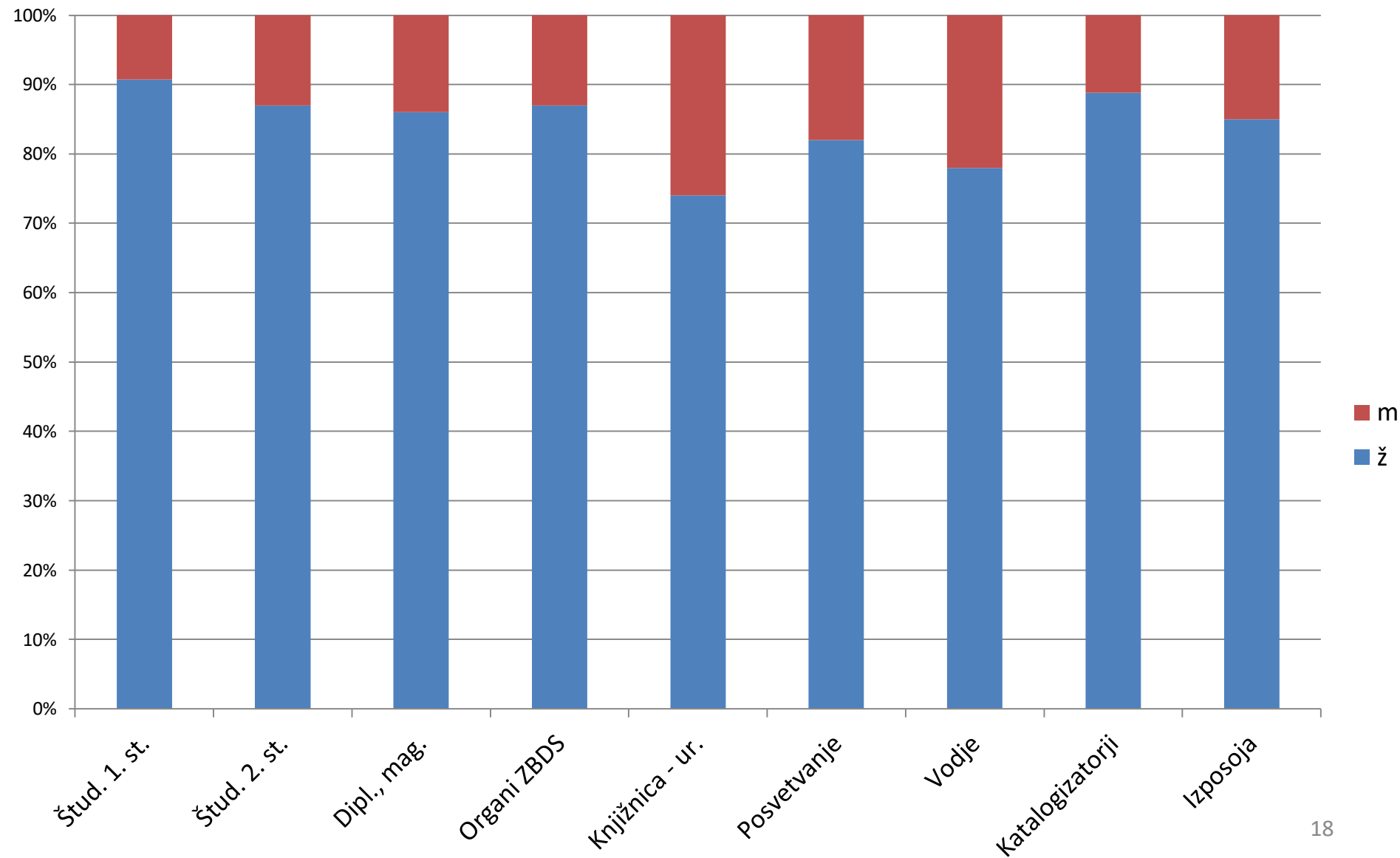

Ženske oblike za poklice, nazive

- Bibliotekarski terminološki slovar vsebuje 65 moških in 59 ženskih oblik
- V strokovnih besedilih **raba zanemarljiva**
- Korpus bibliotekarstva je evidentiral 7.473 primerov rabe v moškem spolu in samo 327 primerov rabe ženske oblike

Termin	FidaPLUS	GigaFida	Knjižnica 1997-2016
bibliotekar	70%	70 %	96 %
bibliotekarka	30 %	30 %	4 %
knjižničar	60 %	59 %	95 %
knjižničarka	40 %	41 %	5 %

Povzetek

Lahko vprašate....
komentirate...
kritizirate...
Ali pa tudi ne....

Hvala za pozornost!

ivan.kanic@gmail.com

